

بررسی میزان تاثیر فیسبوک بر هویت دینی و مذهبی بردانشجویان دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی

حسین ریحانی^۱، مصطفی چوپانکاره^۲

^۱اداره کل آموزش و پرورش خراسان شمالی، aboalfazlsadqe@gmail.com

^۲اداره کل آموزش و پرورش خراسان شمالی

چکیده

دین معقوله ای بسیار مهم و اساسی در هویت اجتماعی و فرهنگی جامعه ایران اسلامی است و پدیده ای مهم در شکل دهی به هویت جوانان به حساب می آید. شبکه های اجتماعی مجازی همانند فیسبوک باعث دگرگونی بسیاری در شکل دهی هویت دین جوانان شده است و آن را تحت تاثیر قرار داده است. به همین منظور این پژوهش به این موضوع می پردازد که فیس بوک بر هویت دینی دانشجویان معلمان خراسان شمالی تا چه حد موثر است. از این رو مهمترین سوال مطرح شده این است که آیا میان فیس بوک و هویت دینی دانشجویان معلمان خراسان شمالی رابطه ای هست یا خیر؟ این پژوهش به صورت پیمایشی و با استفاده از روش نمونه گیری داوطلبانه با تکیه بر نظریه های کاشت و ساخت یابی گیدنز صورت گرفته است. جامعه آماری پژوهش حاضر را دانشجویان معلمان دانشگاه های فرهنگیان خراسان شمالی تشکیل داده اند. یافته ها بر این واقعیت دلالت دارد که جوانان متناسب با نوع نیازهای دینی خود از فیس بوک استفاده می کنند و به همان ترتیب استفاده از فیسبوک بر شیوه و سبک دینداری آنها تاثیر می گذارد. همچنین نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن است که بین مدت زمان عضویت، میزان استفاده و میزان مشارکت و فعالیت کاربران در استفاده از فیسبوک، رابطه معنادار معکوس و بین واقعی تلقی کردن محتوای فیس بوک و هویت دینی کاربران رابطه معنادار مثبتی وجود دارد؛ یعنی هرچه مدت زمان عضویت، میزان استفاده در میزان مشارکت و فعالیت کاربران در استفاده از فیس بوک افزایش پیدا می کند. از برجستگی هویت دینی نزد آنها کاسته می شود.

واژه های کلیدی: دانشجویان معلمان، فیس بوک، هویت دینی، فضای مجازی، دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی

مقدمه و بیان مسئله

امروزه کمتر کسی در این گزاره شک می کند که جهان وارد عصر تازه ای شده که نماد آن اهمیت یافتن اطلاعات است. بسیاری از دانشمندان و صاحب نظران علوم اجتماعی بر این باورند که ترکیب و همگرایی فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی و تجدید ساختار نظام سرمایه داری در دهه های اخیر ما را وارد عصر و جامعه تازه ای کرده، که دانیل بل آن را جامعه فراصنعتی، کاستلز، جامعه شبکه ای و تادائو اومه سائو آن را جامعه اطلاعاتی نامیده است. به سبب گسترش دامنه تاثیر رسانه های جمعی، به ویژه اینترنت و شبکه های اجتماعی مجازی، جامعه اطلاعاتی امروزه بعدی جهانی پیدا کرده و منحصر به کشور یا کشورهای خاصی نمی شود.

به طور همه جانبه ای تحت تاثیر رسانه های نوین از جمله اینترنت و شبکه های اجتماعی مجازی قرار گرفته است، به طوری که نمی توان آثار پیامدهای این فناوری های نوین تغییرات قرار گرفته است و ابعاد زندگی مردمان این مرز و بوم تحت تاثیر فرایندهای جهانی دستخوش تغییرات و دگرگونی های عمیقی شده است. یکی از مهم ترین ابعاد زندگی افراد که به یقین می توان گفت از مهم ترین جنبه های حیات بشری می باشد، جنبه هویتی آنان است. با توجه به تغییرات به وجود آمده در سطوح ملی و بین المللی، شاخص های

هویت ایرانی دچار چالش عمیقی شده اند. از میان آحاد ملت ایران، قشر جوان بیشترین تاثیر را از این تحولات پذیرا شده و به نحوی دچار چالش های هویتی و گسیختگی در امر هویت یابی گشته اند. دانشجویان معلمان خراسان شمالی نیز، از این قاعده مستثنی نیست. در واقع جوانان یکی از مهم ترین اقشاری هستند که به دلیل خصوصیات مربوط به دوره جوانی بیشترین تاثیر را از این رسانه های نوین دیجیتالی پذیرا خواهند شد؛ لذا مطالعه و تحقیق در مورد تاثیر فناوریهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی از جمله شبکه های اجتماعی مجازی بر روی هویت دینی امری مهم و ضروری قلمداد می شود.

۱. مروری بر آثار دیگران

در رابطه با منابع و پیشینه تحقیق می توان گفت که هیچ منبعی با عنوان دقیق پژوهش حاضر که به شکل دقیق و همه جانبه ای به بررسی آثار و پیامدهای شبکه های اجتماعی مجازی بر روی هویت دینی جوانان پرداخته باشد، وجود نداشته است؛ منتهی منابع مورد استفاده هر کدام با توجه به اهدافی که مورد نظر نویسندگان آنها بوده است، به بررسی جنبه ای از این پدیده پرداخته اند. در واقع، می توان گفت با توجه به اینکه شبکه های اجتماعی مجازی پدیده های جدید و نوظهور می باشند، نظریه پردازی در این زمینه خیلی کم صورت گرفته است و منابع موجود در این زمینه بیشتر به